

ШКОЛСКИ ЛИСТЪ.

Одъ овога листа излазе свакога месеца по четири броя. —
Цена му е на год. 4 ф. на по године 2 ф. на четвртъ год. 1 ф. а.вр

БРОЙ 27. У Новоме Саду, 21. Юлія 1861. ГОД. IV.

Литургичный Катихисисъ.

Г Л А В А II.

О светомъ Престолу.

(Продуженъ.)

5. На светомъ Престолу поставля се божественный креть Христовъ, на комъ е сву спасителну жертву савршио, ербо гди е жертвата мои орудіе быти належитъ. 6. Такоже на с. престолу дужна устроена быти дарохранителница или кикотъ т. е. ковчежиѣ у комъ живоносно тело и кровь Спасителя свагда хранитесе има, причешѣа ради болныхъ; а такожеръ храни се ту и частица преже освежена за среду и петакъ у време четиредесетнице. Истыи кивотъ или ковчегъ означава место, гди е распеть, погребенъ и одъ кудъ е воскресао Христосъ. Означава и войничку стражу коіой е заповежено было чувати тело Исусово, да небы одъ ученика украдено было. Такожеръ исти ковчежець или кивотъ завѣта господня именуе се скатта скатыхъ, на подобіе древне сквиіе Мойсееве, у коіой су скрижали завѣта чувани были По превосходству именуе се скатта скатыхъ, ербо у нѣму самъ Христосъ Спаситель пребыва. 7. На св. трапези мора быти 3. воштане свеѣе или кандило елемънапунѣно, кое означава прескѣщеніе, тайногъ нѣговогъ смотренія, просвѣштаваюѣе душе наше, и пресвѣтлима и вѣчнима водеѣе; зато Анастасіе назива га кан-

диломъ награждаемимъ, а Пахимеръ свѣтомъ несип-
нимъ, а то за честь и славу Бога живаго, и у ков-
чегу истинно лежеѹга Христа, и овы свѣтвѣици изо-
бражаваю милость даровану еземъ свету: а елей есть
ради щедрота и милости рождагося Спаса Христа,
богочеловѣка.

*Шша е пошребно къ устроению или украшеню св.
престола?*

На св. престолу е покривало т. е. сѣнь на све
четири стране столпа кое се называ *Киворіи*. (Ciborium)
Покривало исто изображава небо по светомъ Гер-
ману патріарку Цариградскомъ, а пространство целе
земль съ четири ступенма заключени сводъ, кои на
средины своіой Спаса и спасенія нашегъ дѣло у себи
садржава, и тако се испунива оно пророческо слово:
„Спасеніе содѣлаалъ еси Боже посредѣ земли,“ кое спа-
сеніе четири св. Евангелиста подкрепляваю, као не-
поколебими столпи вѣре наше, и вѣчногъ спасенія и-
стине виновницы. —

*Осимъ „престола“ шша е іошь у олшару пошреб-
но быши!*

Осимъ стовѣгъ на среди св. престола има быти
у олшару: Горнѣ сѣдалище и сопрестоліе, и такоѣръ
и предложеніе или жертвеникъ и сосѣдохранителница.

Шша е „горнѣ место“?

У олшару подѣ среднѣимъ полукружїемъ одѣ пре-
стола къ востоку при стѣни, на обадве стране други
престоль т. е. столницы, гди свештеницы са архире-
емъ служеѹимъ вѣму спемоществуюѹи стое, а у са-
мой средины къ востоку возвишено Архирейско осо-
бено место есть по св. Златоусту, горнѣ е место и
горнѣ престоль.

Шша знаменуе „горнѣ место“?

Горнѣ место знаменуе катедру Іисусову, а о-
собито знаменуе Господа Іисуса Христа вознесе-

ніе, гди се вознесао, „и кзыде керхѣ скакагш на-
чала и власти аггелске съ плотію, и сѣде одеснѣю Бо-
га и отца.“ Горњи престоли са прочимъ столовима
вообще именују се сопрестоліе, гди не само архирей,
но и служећи ереи са стране стовѣ столице имаю,
и на нѣма сeditи дозвољно имъ е, окромъ Діакона,
коп стояти мораю; ербо Архирей представля Христа,
а Іереи апостоле.

Шта е „предложеніе или сосудохранителница?“

У олтару подъ сѣвернимъ полукружіемъ на стра-
ни естъ столпъ, по нашемъ значенію жертвеникъ, и
тай именуе се предложеніе или приуготовленіе. На ме-
сту предложенія приуготовлява се хлѣбъ и вино къ
свещенодѣйствію. Место ово зове се по Грчкомъ на-
зыву „Проскомидія.“ — Подъ южнимъ полукружіемъ
налази се сосудохранителница.

Какова е ова шайна предложенія и шша знаменуе ?

Предложеніе или проскомидія при стени близу пре-
стола, знаменуе Виолемъ и ону пештеру у којој се
Христосъ родио, и ясле гди е положенъ быо; зато
приуготовленіе за св. службу естъ, аки рождество
Спасителя. Изобразуе ово вещественно; ербо на про-
скомидіи изображена е гдигди звезда, коя е предходи-
ла или довела волхве у Витлеамъ; покровцы означа-
ваю пелене съ коима е рођени Господъ повитъ быо;
дари приношени отъ волхвовъ: злато, ливанъ и смир-
ну: Злато се представля чрезъ освећене сосуде злат-
не или позлаћене, ливанъ изображава тиміамъ кадила,
а место смирне служе покровцы и названый воздухъ;
а место поклоненія волхвовъ и славословіе одъ па-
стыра, есу молитве ерею прописане при проскомидіи.
Потомъ како предложеніе тако и све вещи при свеш-
тенодѣйствію, окромъ рождества Христова и друга
знаменованія имаю; тако предложеніе естъ Голгота и
гробъ, зато се предложеніе и меће близу жертвеника

„Понеже близъ вѣ гробъ, идѣже пропаша Исуса.“ Юанн. гл. 19. Затимъ при проскомидіи страданіе и погребеніе Христова опоминѣ се. Покровцы при рождеству значе пелене, при погребенію есу плащанице и судари, воздухъ на верхъ путира окромъ плащанице, означава камень приваленъ на гробъ; копль съ коимъ се изрезую просфоре значи: копіе, съ коимъ в Христосъ прободенъ быо, а затимъ в изъ ребра нѣговогъ истекла крвь и вода, коє се све то напминѣ при проскомидіи.

(Продужиће се.)

И з я с н е н і е

И с а л м а ч е ш в р ш о г њ,

Молитва праведника и одбрана одъ оныхъ кои сумняю
о божиој помоћи.

Внегда призвати ми оуслыша ма Богъ правды моеѧ. Кадъ самъ призвао, услишао ме е Богъ мое правде, Богъ, кои люби правду, за коіомъ и я тежимъ.

вз скорби распространил ма еси. — у туги си ми помогао, избавио, утешио.

оущедри ма и оуслыши молиткѣ мою. — смилуй се на мене, и чуй молитву мою о Господе!

сынове чловѣчестіи, доколѣ тѣжкосердїи; — сынови човечїи, отмѣни люди, Господе, дакле ѣте быти несмыслени, докле ѣте лудовати?

вскѣю любите сѣтѣ и ищете лжи; — зашто любита суету, и тражате лажъ? Зашто сте отдани суети, и зашто чезнете за лаганѣмъ и варанѣмъ? Они, кои се неосланяю на божию помоћ, него у суетнымъ, ништавымъ пословима и у лажи налазе задовольсво, називаю се овде тѣжкосердїи, а то ѣе реѣи, несмыслени, безумни.

И оубѣдите ихъ оудиви Господь преподобнаго своего. — Та позвайте веѣ, да в Господь дивно прославно побожнога свога човека.

Господь оуслышитъ ма, внигда воззвати ми кз немъ. — Господь ќе чути мене, кадгодъ я узвичемъ къ нѣму.

Гнѣвайтесь и несогрѣшайте. — Ако се и срдите, али немойте и грѣшити, Ако се и мора човекъ кадъ разлютити, али треба да се одма поврати, и нетреба да зло срдце носи на онога одъ кога се увреѣенъ нашао. *)

Иже глаголетъ вк срдцахъ вашихъ на лежахъ вашихъ оумилитеса. — Што говорите у срдцима своима, што у срдцу помислите, о томе на постеляма вашима сажалѣвайте. Ако сте шта неваляло преко дана помислили, а вы кадъ легнете спавати сетите се тога, и кайте се. Шта в дужанъ свакий правый Християнинъ у вече чинити пошто се Богу молио, и пре него што ќе се сну предати? Дужанъ в испытати свою савесть, и ако в какво добро учинио, захвалити Богу, што му в по своіой милости допустно, да то учини; ако ли в зло какво учинио, треба да се сажали, да се покав, да моли Бога за опроштень свога греха, и да се обеѣа у будуѣе поправити се и одъ тога зла чувати се. (види у зборнику поучение после молитава „На сонъ грядущимъ“) —

Пожрите жертвѣ правды и оупокайте на Господа. — Принесите Богу жртву правде, живите праведно и по воли божиой, на се овда уздайте на Господа.

Мнози глаголютъ: кто ижитъ намъ блага; — Многи говоре; ко ќе показати нама блага; ко ќе намъ одкрити, шта в добро?

*) Ово в опетъ една наука, кою школа у животь увести има; еръ люди одъ садашнѣга света сасвимъ противно уче и на постоянну срдню наводе.

Знаменаса на насъ свѣтъ лица твоѣго Господи. — Показала се нама светлость лица твога Господе; сия на насъ светлость лица твога госпode. Ово е одговоръ оныма, кои пытаю: „ко ће намъ одкрити и показати шта е добро,“ и значи; Самъ господъ одкрио намъ е шта е добро, и то найяение у светомъ своемъ одкровениу, а притомъ дао намъ е и природный законъ, кои е у срдцу свакогъ одъ насъ уписанъ, и по коме смо мы кадри разликовати добро одъ зла. — (Ово изречение употреблява се за причастно на крстовъ данъ.)

Далъ еси веселіе кз срдцѣ моѣмз. — Ты о господа дао си веселъ у срдцу момъ кадъ годъ добро какво дело учинимъ.

У плода пшеницы, вина и ѣлеа скоѣго оумножишася. — одъ рода пшенице, вина и зейтина своѣга, одъ свакога земальскогъ блага божиега люди уживаю, обдржаваю се и напредую.

Кз мирѣ кзѣпѣ оуснѣ и почію: — Яћу у миру заспати па и одпочивати.

Ико ты ѣдинаго на оупоканіи вселилз ма еси. — Еръ ты мене самога на ухванѣ уселио си. Ты ми допушташъ да могу живити ухваюћи се на тебе *).

Н. Ђ. В.

Свећа у тамн и у сумраку.

(Продужењѣ.)

3.

„Са смрћу се све серише!“

Да, тако е, драгій мой, ако ты то велишъ, за кокошке, керове, краве и волове. Но ты бы чини ми

*) Псаломъ овај чита се па великомъ Навечерню, а у домаћемъ Богослуженю употребити се може, као молитва предъ спавањемъ.

се врло понизио себе, кадъ бы се овоме друштву причислио.

Ты си човѣкъ а не скотина. Између човѣка и скота велика е разлика. У човѣка има душа, која е кадра мыслити, желити добро или зло, и та е душа безсмртна; на противъ у скотова и у звѣрова нема такове душе, и за то они сасвимъ умиру. Човѣка човѣкомъ чини башъ душа, та частица [нашега сушества, коіомъ мы мыслимо, коіомъ познаемо истину и любимо добро. Тымъ се мы одликуемо одъ животина, и тога е отличия свакій одъ насъ подпуно свѣстанъ. Нитко нетрпи радо, кадъ га назову свиньомъ, воломъ или марвинчетомъ, еръ таквимъ се називима човѣкъ безчести, одузима му се човеческо достоинство, и ставля се у кругъ нижій створеня, кое немаю безсмртну душу.

Али свакій онай, кои говори и држи да онъ само дотле живи докъ неумре, и да после смрти одъ нѣга ништа быти неће, тай самъ каже да е скотина и звѣръ, іоштъ горій одъ звѣра. Заиста кадъ добро само разсудимо, и увѣрићемо се да е таковый човѣкъ много горій одъ псета; по томе што псето види далъ, нюши яче, и трчи брже него онъ. Такавъ е човекъ горій и одъ кокошке; еръ кокошка види и ноћу, и немора се старати за одело и обућу. Едномъ рѣчию, кои вели да се са смрћу све свршуе, тай каже за себе, да е онъ никакавъ човѣкъ, и да е подобанъ у свему немисленнымъ скотовима. Кома се тай значай допада, на часть му, а мы ћемо велегласно говорити свима и свакоме: да смо люди, и да се са смрћу за насъ све несвршуе.

Драгій мой, шта бы было одъ овога свѣта, кадъ бы са смрћу човечиномъ за нѣга свему край быо? Та онда бы овай свѣтъ быо пештера разбойничка: онда бы правда и неправда, добродѣтель и порокъ быле

www.u празне ништа незначеће рѣчи. Поштенѣ, цѣломудреностъ, добротинство и дѣтиньска любовь, не бы тада ни мало претежние быле, одъ крађе, нечистоте, скаредности, вараня и убиства.

Та кадъ се я немамъ ничега бояти после смрти, а овамо самъ тако хитаръ и опрезанъ да ме неможе нитко ухватити; то онда зашто я не бы крао, вѣрао, и потайно убио макаръ и свога отца, кадъ знамъ да ћу одъ туда имати велику хасну, па ћу моћи лакше живити? Заштъ да се не предамъ свима страстима и разблудамъ, и заштъ да себи не угађамъ? Зашто да се чувамъ одъ неправде? — Вальда бы се имао бояти савѣсти? Лако е мени съ нѣомъ, лако ћу е я угушити, кадъ држимъ да ћу са смрћу пропасти, и да одъ мене неће ништа бити. Мени се само валя чувати, да ме не ухвати полиция. А ако самъ я тако вешто украо, да ме нитко неможе ухватити; то се я онда могу са украденымъ благомъ као са своіомъ собственшћу ползовати, па ћеду ме јошъ сви као богата и поштена грађанина хвалити и уважавати, а кадъ умремъ то и тако неће одъ мене бити ништа, и између мене и онога кога самъ я до прослячкогъ штана довео: само ће та бити разлика што ће мене у колитираномъ сандуку саранити, а онога ће можда у яму безъ сандука истрести.

Кои човѣкъ овако мисли, тай е готова луда, али е притомъ јоштъ и опасанъ по друштво човечие и валяло бы га затворити и везати, ерѣ е као грабљивый звѣръ кадаръ свако зло учинити.

Но ако е истина да се са смрћу све свршуе, онда е тай човѣкъ на свомъ мѣсту, и ты немашъ право што га грдишъ, нити бы му кадаръ было доказати да онъ не мисли по себе добро. По нѣговомъ мишленю, онај кои е ячій и хитри, тай треба да е

схлад алогод и...

www.и богати и среѣнии па и поштовани одъ другихъ людй.

Да видимо, какови су то люди, кои говоре: „Са смрѣу се све свршуе, кадъ човѣкъ умре, онда е было па и ние; нема Бога, нема душе; юштъ нитко ние съ онога свѣта дошао разбиене главе.“ Покажи ми едного поштеногъ отца и вѣрногъ супруга, едну цѣломудрену вѣрну супругу, или едного поштеногъ и добродѣтельного човѣка, бои бы примао и одобравао такову науку.

Само е порокъ кадаръ люде навести да такву науку примаю, да бы съ нѣомъ угушили свою савестъ, да бы спокойнѣ могли радити грѣшна и безбожна дѣла, а притомъ уживати поштованѣ кодъ света. Такови люди у своимъ бесѣдама и кнѣигама изявлюю обично да су нѣихове мисли слободне одъ свавихъ прѣдрасудака, да су ихъ они задобили многимъ трудомъ и штудиранѣмъ, (*) па призиваю громко и безобразно да се люди за нѣима поводе, и да буду тако красни и честити, као и они што су.

Вара се, ко држи, да такве безбожничке мисли долазе одъ правога ердачнога убѣѣненя и увѣреня.

Помотри на многе безбожнике у часъ смрти нѣихове, како променяю свое мысли. Реѣи ѣешъ може бити да ти люди предъ смртъ сазнаше вѣру и увѣрише се о нѣной истини. Али ние тако. Они и садъ на самрти незнаю шта е вѣра, нису се увѣрили о нѣной; али садъ стое предъ истиномъ, коя е готова да ихъ осуди. Страсти имъ се угасише предъ светлошѣу истине; гласъ савѣсти, кога дуго загушиваху страстима, чует се садъ ясно и разлеже се сло-

*) Овде ми па паметь пада сада нашъ ренегатъ Ч. кои се у своме Псеудо Православию хвали, како е 80 светыхъ отаца штудирао, докъ ние на ту мисао дошао да се порепи. Па нуди и насъ да му веруемо и да за нѣимъ поѣемо. Алъ чини ми се даѣе му узалудна бити мука, ерѣ га знамо ко е и какавъ е.

бодно! Пређашный безбожникъ садъ веѣтъ више непре- зире свештенике, несмѣе се молитви, перуга се испо- вѣди и причешѣу. Садъ онъ веѣтъ више не држи да е небо и пакао само едѣа сказка, коіомъ се дѣца пла- ше.

Истина има и противни случаева. Незнанъ, гу- битакъ разума, надежда на оздравлѣнъ и іогунаста гордость бываю кадкадъ узроци, да безбожникъ уми- ре онако као што е и живио. Али то су редки слу- чаеви и могу се само као изузетци сматрати, кои дру- го непоказую, но само то, да су они люди, кои кажу да нема Бога и да душа ние безсмртна, — люди про- дрзљиви, упорни и окаяни грѣшници.

Не говоримо сами мы овде противу правила о- вога: „*Са смрѣу се све свршуе!*“ Сви народи, цео родъ човечии одбацуе то лудо правило съ нама заедно, и ограђуе се одъ лажне те науке. Покажи ми, ели бы- ло и има ли народа, у коега не бы было ни найманъ вѣре и надежде у будућій животъ. У свима земляма, у свима народима, и у сва времена отдавало се по- читание умрлима. Одъ памтивека свуда су люди по- читовали покойнике, молили се за нѣи, давали да се читаю молитве за родителъ дѣцу и сроднике. На че- му се оснива овај свеобштый обичай, ако не на ду- бокомъ предосећаню безсмртія, кое осећанъ намъ говори: да е смртъ само еданъ прелазакъ у другій животъ.

„За што вы плачете“ — казао е нѣкада еданъ разуманъ човекъ на самрти, своіой жени и дѣци. — „Она честица моя, кою вы любите, неѣе престати живити. Мы се не расстаемо на дуго време: немойте дакле чинити да тай растанакъ и мени и вама те- жакъ буде. Я осећамъ да оставлямъ само землю, а не животъ.“

Такавъ е гласъ савѣсти, а то е и утѣшительный

и сладкій гласъ истине, гласъ Христiянске вѣре. Христiянскій законъ учи насъ да е садашнѣй животъ, само привременно искушение и испытание, за кое е Господъ одредилъ вѣчно блаженство. Господъ требуе одъ насъ да заслужимо то блаженство добродѣтелию, и вѣрнымъ испуњавањемъ своихъ дужоостѣй, и обећава да ће за чистимъ, светимъ, мирнымъ и смиреннымъ животомъ слѣдовати вѣчность неисказаного блаженства.

Далеко нека буде одъ насъ, и одъ православного народа Србскогъ подрзљива и погана суемудреность, коя руши и обара све што е на земљи добро, свето и утѣшительно. Далеко нека буде одъ насъ жестоко правило невѣрiя, кое страдаюћој сиротинѣ, ядномъ болеснику и гонѣной невиности, ништа друго неоставля, — до едного крайнѣгъ очаянiя. Свако сердце човеческо, кое се јошть ние заглибило у блато порока, праведно се клони таквога правила, и одбацуе такову безутѣшну науку.

(Продужиће се.)

Нешто о науци читаня.

(Продуженъ.)

Кодъ другихъ срећнихъ народа јошть пре 50 и више година избачено е срицанъ и у место тога уведено *гласанѣ*. (*Lautilx Methode*) Овымъ начиномъ уче деца познати гласове а не имена писмена, и познавши гласове и нѣихове писменне знакове, одма ихъ считаваю. Тымъ се начиномъ за две до четири неделъ може у школи научити читати. Начинъ е овај добаръ али ние најболѣй. Славный Немачки Педагогъ Гразеръ изнашао е најновии и најболѣй начинъ за

ученъ читавя, а то е читанъ после писаня. (Schreib-
lese Methode) По овоме начину науке дѣца найпре
познати гласове изъ коихъ се састов речи, и потезе
изъ коихъ се састов писмена; кадъ су то научили,
онда уче писати найпре оно мало писме, кое се най-
лакше написати даде; съ тымъ уедно науке познати
и нѣговъ велики рукописни, и печатни знакъ. Тако
прелазе свакий данъ полагацко одъ писмена, коя се
лакше написати могу, на она, коихъ е писанъ съ ве-
ломъ тегобомъ скоччано. Чимъ неколико писмена на-
уче, одма считаваю самогласъ са сугласникомъ, и су-
гласъ са самогласникомъ, и то раде са свима видо-
вима писмена, те одма и исписую те слокове и по-
гаѣау речи, кое се съ нѣма починю иль свршую.

Кодъ насъ Србала слабо се што знало за гла-
санъ. Побойный многозаслуженый Професоръ Исайло-
виъ у своіой Педагогии каже, да е срицанъ одъ мно-
гихъ мудрихъ наставника изостављено и забранѣно,
али ипакъ налази, да е оно у нашимъ школама врло
неуждно, зато што учитель често съ небрежливомъ и
тупоглавомъ децомъ посла има. (Види. Педагогия и
Методика. Будимъ. 1816. стр. 181). Колико е мени
познато, гласанъ се кодъ насъ само у Трстанској и
у последнѣ време у Темишварској школи употребля-
вало, пре докъ ние Гд. Др. Борѣ Натошевиъ упра-
ву надъ нашимъ школама у Войводству Србскомъ у
своє руке узео. Овай ревностный мужъ, своимъ неу-
сишнымъ трудомъ и настояниемъ, и своимъ високимъ
педагогичнымъ знанѣмъ избавио е школу нашу одъ
шлендриянства и педантерия, и извео ю е на оно ме-
сто, на комъ ће напредовати и съ школама другихъ
европскихъ народа успоредити се моѣи. Тай истый
многозаслуженый мужъ на зборовима учительскимъ
год. 1857, 1858, 1859 и 1860, и чрезъ своя унут-
ства, научно насъ е меѣу остальымъ и начину, коимъ

се najbolj и najlakše деца do čitanja dovesti mogu. Tako vsemu my navedanputь oлако стекли и задобили о-
во, што су други народи задуго, полагаано и съ теш-
комъ мукомъ добывали. Уважаваймо дакле ову стече-
вину; и извештивши се у томъ, како валя децу учи-
ти читати, обгрлимо и употреблюймо тай najboljи,
найтемельнии и природи најсходнии начинъ.

Да е начинъ учена читати после писаня приро-
ди дечиой најсходнии види се одтудъ, што деца мно-
го радиє и свесрдние пишу него што читаю, а то за
то ерь се при писаню и тело и душа више забавля
и више ради него при самомъ читаню.

Премда деца овимъ начиномъ за дуже времена,
найманъ за четири месеца деца читати науче, ипакъ
е овай начинъ много болъи и савршении одъ про-
стогъ гласаня; кое садъ веъ у историю педагогие при-
надлежи. —

При ученю читаня после писаня умни се дари де-
тинъи свестрано развиваю, и добывена знаня, сдруже-
нъмъ више послова, као што су: писанъ, читанъ, раз-
мишлянъ и разговаранъ о ономе што се пише и счи-
тава, — веъма се утврђую и утемелюю.

Може се деци узъ писанъ писмена, и име тога
на пр. буки, рци, глаголъ, казати, али мени се чини,
да бы се тако деца лако забунити могла, и зато др-
жимъ, да е много болъ, само гласове писмена учити,
а имена и азбучни редъ оставити за оно време кадъ
веъ деца механично читати науче.

Милина е видити како се деца отимаю да ново-
задато писмо, коєга гласъ веъ познаю, и коєга по-
тезе направити умеду, — напишу, а чимъ то добро
ураде, одма уче познати и све остале форме тога пи-
смена сравнююъ велико рукописно е малымъ, мало грађан-
ско съ малымъ рукописнымъ, а велико грађанско съ
нъговымъ малымъ. Чимъ пакъ съ тымъ готови буду,

одма спаваю писмена у слогове, и изъ прочитанихъ слогова погађаю речи.

Садъ сравните овај разуми и одвећъ приятный посао са ерицањемъ особито онаквѣмъ какво е кодъ насъ было, где се ерицало: *буки азъ ба, или по-кой рци иже при, ша ешь люди шель, пришель, цы ери, цы, пришелцы,* — не ћете ясно увидити и уверити се опреимућству садашњегъ начина, коимъ се учи читати, одъ оногъ старогъ.

Чисто небы човекъ могао вѣровати, да јошъ има на свету людѣй, кои се немогу да растану са своимъ премилѣмъ ерицањемъ и бѣбуканѣмъ. Али е тако. Има кодъ насъ закованыхъ староволя, кои држе; да смо се пошогчили и у ересъ пали, што е ерицањъ изостављено; Има учителя, кои еднако раде по старомъ, налазећи у томе „наслаждение и прохлаждение.“ Алъ има и мѣстныхъ школскихъ управителя, кои одъ зимусъ како престаде Войводовина, почеше учительима заповедати, да се ману новога начина и да раде по старомъ; еръ веле, оно е швабски методъ, а старый е мађарскій.

Такови люди показую да незнаю далъ одъ носа, да незнаю ни то, да е новый чрезъ г. Натошевића кодъ насъ уведены методъ примљенъ у целой просвећеной Европи одъ свию разумныхъ учителя, па и у Угарской, шта више и у самой Русии познагъ е овај начинъ. О првомъ увѣраваю насъ методичне кнѣге на мађарскомъ езыку, и нѣховъ Школски Листъ (Tanodai Lapok), а шако е у Русии, о томъ читати треба у русской бесѣди чланакъ подъ насловомъ „Основное народное Образование.“ (Р. Бесѣда 1858. I.)

(Продужиће се.)

Очински советъ.

Еданъ побожни краль опраштаюћи се са своимъ синомъ рече му: Сине! кадгодъ што чинити предувимао будшеъ, сети се прво на Бога, и замоли одъ нѣга благослова себи; и гдегодъ ти што добро пође, благодари нѣму прво; а где ти зло пође, нѣму се прво потужи.

Богатство.

Едног трговца запиташе: како е он могао до толикогъ силногъ богатства доћи: а онъ имъ одговори: до овога великогъ домао самъ и лако и брво, али са онимъ првимъ малимъ ишло е богме и врло споро, и са великомъ мукомъ,

Една рачунска игра.

Еданъ царъ хтеде едномъ приятелю свомъ кои врло добаръ рачунция бияше, на некой любви, кою му овај учинио бияше благодарити, и рекне да иште што годъ жели, онъ ће му учинити. Изиредъ нѣи стојаше една дашчица, на којой шаха играше. Дашчица е ова као што е познато, поделѣна на 64 поля. Рачунция овај заиска, да му само толико зрна шенице поклони, колико ту поля има, тако, да на прво полъ 1 зрно метне, на друго 2, на треће 4, на четврто 8, и тако далъ, на свако следуюће полъ јошъ едаредъ онолико, само е на предходећемъ. Царъ се насмея на ово исканъ и рече, да е то врло сиромашка награда, него да онъ више што иште; алъ овај смешећи се цару, оста при својой молби. Питанъ е колико то зрна износи, и ели тай царъ, и есулъ сви цар-

ви на свету кадри толико зрна шенице ударедъ дати?

Прескаканѣ ярца.

(Бдна игра за децу у пољу.)

Сви играчи стану у редъ, све по 8 до 10 корака еданъ испредъ другогъ, сви на одну страну окренути; сви се пригну, едномъ ногомъ узкорачено стојећи, и рукама се о колена ослањајући, лактове низа се стиснуто, и онда крайни съ леђи натрчава и едногъ по едногъ прескаче докъ све непређе, а онда се самъ испредъ првогъ на 8 корака стави, пакъ ће онда преко нѣга други редомъ скакати. Скакајући одапире се на рамера оногъ преко коегъ скаче. Невештинмъ скакачима треба веђма подлеђи, вештинмъ може се веђма изправити. Редъ неква rise, него све далъ напредъ одмиче.

Учительска места.

1. У Оросламошу упризѣбно е учительско место са годишньомъ платомъ одъ 126 фор. а. вр. 30 фун. соли, 12 фун. лояны свећа, 1 хватъ дрва, и 4 хвата сламе. — 36. пожунски мерова жита, 18 пожунски мерова ечма, 5 ланаца ораће землѣ, и слободанъ квартирѣ. — Стечай трае до 18 августа 1861.

2. У Карлову е упризѣбно место I. разреда. Годишня е плата 186 фор. а. вр. у готовомъ новцу, 30 пожунски мерова чиста жита, 20 пожунски мерова ечма, 50 фун. соли, 16 фун. свећа, 4 хвата сламе. 2 хвата тврди дрва, едно свинче одъ 3 године. у вредности 14 фор. а. вр. и слободанъ квартирѣ. Стечай трае до 15 августа о. г.